

Pregled ukrepov preprečevanja podnebnih sprememb v Alpah

Kakšni so vplivi ukrepov preprečevanja podnebnih sprememb in kakšni so njihovi stranski učinki? Najnovejša številka revije Alpe na odru/SzeneAlpen, tokrat s podnaslovom V imenu varstva podnebja, ki jo izdaja CIPRA, osvetljuje ravnanje s podnebnimi spremembami v Alpah in kaže pot do trajnostnega ravnanja.

Konzerviranje alpske idile: k daljši zimski sezoni naj bi prispevale posebne folije, s katerimi prekrivajo ledenik, kot to počnejo na ledeniku Diavolezza v kantonu Graubünden/CH.

© Michael Kehl

Ledeniki se talijo, gladina morja narašča, potoki in reke poplavlajo, viharji so vedno silovitejši. Oddaljeni, a znani prizori. Danes dejstva, da podnebne spremembe obstajajo, skoraj nihče več ne zanika in večina tudi pozna scenarije prihodnjega razvoja.

Globalni problem zahteva globalno strategijo, kot jo bodo iskali v začetku letošnjega decembra na podnebnem vrhu v Københavnu na Danskem. Ta zahteva tudi občutek odgovornosti in ukrepanje na lokalni ravni, kar velja tudi in predvsem v Alpah. Alpe po eni strani povzročajo podnebno problematiko, po drugi strani pa so zaradi podnebnih sprememb močno ogrožene. A v imenu preprečevanja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje je marsikatero ravnanje

nesmiselno, celo škodljivo.

V imenu varstva podnebja je podnaslov najnovejše številke Ciprine revije Alpe na odru, ki se ukvarja s problematiko posledic in stranskih učinkov ukrepov preprečevanja podnebnih sprememb v Alpah. Tema ni obravnavana abstraktno ali znanstveno, temveč konkretno in nazorno na podlagi tematskih področij in primerov. Pojasnjeno je, kaj se izvaja na posameznih področjih, kot so varstvo narave ali promet, kaj bi bilo treba ali se mora še storiti v prihodnje – in česa ne bi smeli storiti. Besedo imajo ljudje, ki si prizadevajo za varstvo podnebja. Predstavljeni so "podnebni piloti", torej projekti in pobude, ki so lahko na tem področju za zgled tudi drugim.

Revija "V imenu varstva podnebja" temelji na vsealpskem projektu cc.alps. CIPRA je v okviru tega projekta opravila natančno analizo 300 ukrepov na področju preprečevanja podnebnih sprememb, kar je glede na obširnost zastavljene analize v svetu edinstven primer preverjanja podnebnih razmer določene regije.

Več informacij: 92. številko revije Alpe na odru "V imenu varstva podnebja" lahko brezplačno naročite pri CIPRI International, international@cipra.org, na voljo pa je tudi v formatu PDF na <http://www.cipra.org/alpenaodru>

Vsebina

Stran 1

Pregled ukrepov preprečevanja podnebnih sprememb v Alpah

Stran 2

Alpska konvencija ni instrument preprečevanja

Strupena voda iz talečih se ledenikov

Več kot 500 kmetov opazuje rastline

Nova platforma Alpske konvencije za velike divje zveri

Stran 3

Spanje pravičnih pri Alpski konvenciji

Izkušnje Alpske konvencije pomembne za Dinaride

Zmagovalci natečajev s področja varstva podnebja v letu 2009

Doživljajske revije o kulturnih poteh v Švici

Stran 4

O tem in onem

Prireditve

Saj ni res, pa je...

Najpomembnejši članki:

Več na strani 2: Alpska konvencija ni instrument preprečevanja

85 % avstrijskih upravnih odločb, ki se nanašajo na Alpsko konvencijo in njene protokole, vsebuje dovoljenje za izvajanje ustreznih projektov, le v 15 % primerov pa so bile določbe Alpske konvencije uporabljene v utemeljitvi zavrnitve izdaje dovoljenja.

Več na strani 3: Spanje pravičnih pri Alpski konvenciji

Osrednja točka 41. seje Stalnega odbora Alpske konference na Brdu pri Kranju so bile podnebne spremembe. Prisotne pogodbenice – seje se niso udeležili le predstavniki Monaka in EU – so poročale o nacionalnih podnebnih strategijah.

Alpska konvencija ni instrument preprečevanja

85 % avstrijskih upravnih odločb, ki se nanašajo na Alpsko konvencijo in njene protokole, vsebuje dovoljenje za izvajanje ustreznih projektov, le v 15 % primerov pa so bile določbe Alpske konvencije uporabljene v utemeljitvi zavrnitve izdaje dovoljenja. To so podatki, ki jih je v okviru svoje analize 45 odločb, povezanih s protokoloma Alpske konvencije o varstvu narave in varstvu tal, na konferenci CIPRE Avstrija 21. in 22. oktobra 2009 v Salzburgu predstavil pravnik Sebastian Schmid z innsbruške univerze.

Na konferenci je direktor CIPRE International Andreas Götz podal pregled izvajanja Alpske konvencije v različnih alpskih državah s pravnega vidika, pri čemer je ugotovil, da obstaja v Avstriji presenetljivo veliko število sodnih in upravnih odločb, ki se nanašajo na Alpsko konvencijo. Nasprotno v drugih državah z nekaj izjemami v Nemčiji takih odločb ni. Seveda iz tega ni mogoče sklepati, da bi bila Avstrija na splošno vzor v procesu uresničevanja Alpske konvencije: po besedah dunajskega odvetnika Matthiasa Göschkeja je prav Avstrija z načrtovanimi projekti gradnje cest S36/S37, ki so v nasprotju z Alpsko konvencijo, zapravila svojo verodostojnost in ogrozila celotno Alpsko konvencijo.

Vir: CIPRA International

Gradnja tranzitne ceste med Judenburgom, Scheiflingom in Celovcem v Avstriji je po določbah prometnega protokola Alpske konvencije nedopustna.

© <http://verkehr.info/>

Strupena voda iz talečih se ledenikov

Nova študija ugotavlja, da se pri taljenju ledenikov sproščajo kemične snovi, ki so že dolgo prepovedane in jih tudi industrija ne proizvaja več. Raziskovalci iz švicarskih izobraževalnih inštitutov so iz jezera Oberarsee na območju švicarskega prelaza Grimsel odvzeli jedra sedimentov v zamrznjenem stanju in s pomočjo slojev jezerskih sedimentov rekonstruirali zgodovino jezera vse do njegovega nastanka leta 1953.

Od devetdesetih let dalje je število obstojnih organskih onesnaževal POP močno naraslo. Vzrok za to je hitrost, s katero se zadnja desetletja tali ledenik Oberaargletscher, ki napaja jezero z vodo. Jezik ledenika se je samo v zadnjih desetih letih zmanjšal za več kot 120 metrov in zato sprostil velike količine nakopičenih strupenih snovi. Kot so okoljski raziskovalci že dolgo domnevali in šele sedaj lahko tudi dokazali, so ledeniki sekundarni vir ponovnega vnašanja onesnaževal v okolje, ki jih je treba resno upoštevati.

Viri: <http://www.news.admin.ch/message/?lang=de&msg-id=29485> (de)

Več kot 500 kmetov opazuje rastline

Od leta 2007 dalje v Avstriji izvajajo projekt, pri katerem kmetje na območju svojih kmetij – večina jih leži na območju Alp – opazujejo rastline. Doslej je pri projektu sodelovalo že več kot 500 kmetov iz vseh delov Avstrije. Namen projekta je prispevati k ohranjanju suhih travnikov in ob tem krepiti okoljsko zavest. Kmetje morajo enkrat letno na svojih travnih površinah prešteti določene vrste rastlin, njihovo število pa sporočiti pristojni centralni službi. Pri tem jim pomagajo strokovnjaki za varstvo narave, in sicer tako pri opisovanju rastlin kot pri izpolnjevanju vprašalnikov. Izobraževalni projekt je mogoče prenesti tudi na raziskovanje živalskega sveta, zato projektanti v sodelovanju z zoologi in kmeti v okviru študije izvedljivosti raziskujejo, kako bi kmetje lahko v prihodnje opazovali tudi izbrane živalske vrste. Rezultati študije bodo objavljeni decembra 2009.

Izobraževalni projekt, ki ima zagotovljeno finančno podporo v programu za razvoj podeželja, izvajajo celovško podjetje Umweltbüro Klagenfurt, Avstrijski kuratorij za agrarno tehniko in razvoj podeželja ter Delovna skupnost – mreža za varstvo narave in razvoj podeželja. Vir in več informacij: <http://www.biodiversitaetsmonitoring.at> (de)

500 kmetov iz vseh delov Avstrije opazuje rastline in se ob tem uči, kako lahko s svojim delom prispeva k učinkovitemu varstvu narave.

© Ingo Mohl

Nova platforma Alpske konvencije za velike divje zveri

Konec oktobra je v Vaduzu/FL potekala prva delavnica v okviru nove platforme za velike zveri in kopitarje (imenovana tudi platforma Divje zveri in družba). Udeležilo se jo je okoli 30 predstavnikov iz šestih držav, ki je sodelovalo pri medsebojni izmenjavi informacij in izkušenj o velikih plenilcih in prosto živečih kopitarjih v alpskih državah, predstavili pa so tudi trenutno stanje te živalske vrste v posameznih državah in pristojnosti za njeno upravljanje. V naslednjih mesecih bo opravljena tudi podrobna analiza zbranih informacij in znanja, ki bodo objavljeni v preglednem poročilu.

Okoljski ministri in ministrice alpskih držav so spomladi 2009 na X. alpski konferenci v Evianu v Franciji sprejeli odločitev o vzpostavitvi platforme za velike divje zveri, ki bo obravnavala vprašanja ohranjanja, varstva in rabe divjadi ter predlagala rešitve, ki bi uravnotežile najrazličnejše vpletene interese in zahteve po rabi na področjih, kot sta varstvo narave in lovstvo. Do naslednje, tj. XI. alpske konference, bo tako treba pripraviti ustrezen dokument, ki bo vseboval skupne cilje in strategije.

Vir: CIPRA International; Več informacij na: http://www.alpconv.org/theconvention/conv06_WG_f_sl

Spanje pravičnih pri Alpski konvenciji

Osrednja točka 41. seje Stalnega odbora Alpske konference na Brdu pri Kranju so bile podnebne spremembe. Prisotne pogodbenice – seje se niso udeležili le predstavniki Monaka in EU – so poročale o nacionalnih podnebnih strategijah. CIPRA je sicer države že pred sejo pozvala, naj poročajo o konkretnih ukrepih, ki so jih sprejele pri izvajanju sprejetega akcijskega načrta o podnebjju, a žal o tem v Sloveniji ni bilo kaj dosti slišati.

Nemčija je dala pobudo za izdelavo študije o alpskem prostoru kot ogljično nevtralnem prostoru do leta 2050 in zagotovila finančna sredstva za izvedbo predhodne študije. Druge pogodbenice so za sodelovanje pri financiranju glavne študije pokazale manj zanimanja. Kljub prizadevanju CIPRE pa se države niso dogovorile o skupnih projektih na področju varstva podnebja, čeprav so o tem na zadnji Alpski konferenci v Evianu/F ministri sprejeli ustrezen sklep.

Pogodbenice so jasno pokazale, da ne nameravajo uresničiti niti skromnih sklepov omenjene ministrske konference v Evianu, na to pa je CIPRA ironično pripomnila, da so se pogodbenice pač odločile, da bodo še naprej spale spanje pravičnega, namesto da bi začele ukrepati.

Vir: CIPRA International

Na seji Stalnega odbora Alpske konference na Brdu pri Kranju se ni bilo mogoče dogovoriti o skupnih projektih na področju varstva podnebja.

© CIPRA International

Izkušnje Alpske konvencije pomembne za Dinaride

CIPRA Slovenija je končala projekt prenosa dobrih praks trajnostnega razvoja Alpske konvencije v občino Mojkovac v Črni Gori, ki je ponudil dobra izhodišča za celosten pristop k varovanju narave in trajnostnemu razvoju na dinarskem območju. Poleg usposabljanj na štiri izbrane teme (sanacija in turistična predstavitev rudnika, lokalno upravljanje trajnostnega razvoja turizma, upravljanje zavarovanih območij s strani občine in razvoj kajakaštva kot podlaga za razvoj turizma na reki Tari) je pomembno sporočilo prispevala tudi predstavitev Alpske konvencije, ki je predstavila svoje delovanje, mreže, primere dobrih praks in pomen informacijskih virov. Alpski in Dinarski svet imata določene podobnosti, za oba so značilni biotska raznovrstnost evropskega pomena, kmetijstvo, gozdarstvo, pa tudi nekatere težave: depopulacija gorskih območij, težave s transportom in dostopnostjo, netrajnostnimi oblikami turizma.

Vir: CIPRA Slovenija

Jesenska idila na Prokletijah – območju v Dinaridih na albanski-črnogorski meji.

© Christian Baumgartner

Zmagovalci natečajev s področja varstva podnebja v letu 2009

22. oktobra 2009 so bile razglašene občine, ki so zmagale na natečaju Climate Star 2009. To je tokrat potekalo pod geslom Najkrajša pot do varstva podnebja v avstrijskem Melku. Ponosni zmagovalci iz alpskega prostora sta občini Lustenau/A ter južnotirolska občina Sand in Taufers/Campo Tures. Rekordna udeležba 444 sodelujočih občin iz enajstih evropskih držav, pri čemer je bila zelo dobro zastopana alpska regija, kaže velik pomen, ki ga je medtem pridobilo varstvo podnebja.

17. oktobra pa so v Karlsruheju podelili nemško solarno nagrado. Veliki zmagovalec z alpskega območja je nemška občina Wildpoldsried. Nagrado sicer od leta 1994 dalje podeljuje združenje EUROSOLAR, in sicer občinam, podjetjem, posameznikom in organizacijam za njihove dosežke pri rabi in uporabi sončne energije v vseh njenih razpoložljivih oblikah.

Vir: <http://www.klimabuendnis.org/index.php?id=207&L=0> (de/en), <http://www.eurosolar.de/> (de)

Doživljajske revije o kulturnih poteh v Švici

Via Storia – center za zgodovino prometa bo konec novembra 2009 objavil sedmo številko doživljajske revije Kulturne poti v Švici, ki predstavlja zgodovinske prometne poti v zahodni Švici, kot sta Via Francigena ali Via Cook od Ženeve, Chamonixa/F, Martignya, ki vodi prek prelaza Gemmipass v regiji Berner Oberland in vodi naprej proti Luzernu. Publikacija izhaja v nemškem in francoskem jeziku.

Druga revija Švicarske kulturne poti Uri – Ticino, ki je izšla junija letos, kulturne popotnike popelje po sledih nekdanjih poti na območju Gottharda: k zgodovinskim krajem prek edinstvenih mostov, po tlakovanih vaških poteh k osončenim terasam. Revija Kulturne poti Uri – Ticino je na voljo v nemškem, francoskem in italijanskem jeziku.

Poleg člankov o kulturi in zgodovini vsebujejo publikacije tudi številne informacije o možnostih prenočitve, gostinski ponudbi, pa tudi napotke za ogled znamenitosti.

Več informacij: <http://www.kulturwege-schweiz.ch/en.html> (de/fr/it/en)

O tem in onem

Nova ureditev javnih upravnih organov v Italiji pomeni nevarnost za narodne parke

Italijanska vlada si trenutno zelo prizadeva, da bi z zakonom o zmanjševanju števila javnih organov spodbudila vzpostavitev racionalnejših organizacijskih struktur. To bo prizadelo tudi italijanske naravne parke. Italijanska WWF ima za novo ureditev organov parkovnega upravljanja razumevanje in jo tudi ocenjuje kot nujnost; kar moti, je način, kako se to izvršuje, so sporočili v WWF Italiji.

Poleg tega je WWF poudarila, da obstaja nevarnost, da bo nova ureditev upočasnila ali celo prekinila delo, ki trenutno poteka v parku, zato so v WWF prepričani, da bi bilo treba, v zakonsko besedilo vnesti ustrezne določbe, ki bi tako nevarnost omejile.

Vir: Apcom, ANSA

Nova geocoaching platforma za projekt Natura Trails v Avstriji

Avstrijski projekt Natura Trails ima na spletu novo geocoaching platformo, kjer so zbrane številne in z ilustrativnim gradivom bogato ponazorjene informacije o posameznih pohodniških poteh, kot so GPS-podatki za vodenje po posameznih poteh ali pa informacije o zanimivostih vzdolž poti. Združevanje pohodniških poti s pomočjo digitalnih zemljevidov Google Maps lahko posamezne poti iščemo prek satelitskih posnetkov. Skupaj je predstavljenih 19 poti, ki potekajo prek Avstrije.

Projekt, pri katerem sodelujeta mednarodno združenje Prijatelji narave in Avstrijski zavod za državne gozdove, predvideva, da bi v bližnji prihodnosti v platformo vključili še pohodniške poti iz drugih držav, npr. iz Nemčije, Romunije in Češke. V končni fazi naj bi bile informacije na platformi dostopne v nemškem, angleškem in francoskem jeziku.

Več informacij in platforma Natura Trails na:

http://www.nfi.at/index.php?option=com_content&task=view&id=279&Itemid=1&lang=en (de/fr/en)

Bad Reichenhall v znamenju alpskih občin in mest

Po besedah organizatorjev je konferenca z naslovom Mesto in podeželje v dialogu, ki je sredi oktobra potekala v Bad Reichenhallu v Nemčiji, pokazala, kako pomembna sta izmenjava med mestnimi in podeželskimi območji in njena nadaljnja poglobitev. Konferenca je bila prva skupna prireditev Omrežja občin "Povezanost v Alpah", društva Alpsko mesto leta in Stalnega sekretariata Alpske konvencije.

Pred konferenco je potekala skupščina članov društva Alpsko mesto leta, v okviru katere je bila izvoljena nova žirija društva. Tričlansko žirijo predstavlja Gerhard Leeb, sicer njen član, Antonio Zambon, nekdanji član predsedstva Omrežja občin "Povezanost v Alpah", in Norbert Weixlbaumer, nekdanji predsednik CIPRE Avstrija.

Vir: CIPRA International

Prireditve

Strokovna konferenca: **Trženje z ozemljem: ko ozemlje postane proizvod.** Bellinzona/I, 20. 11. 2009. Jeziki: it, de, fr. Organizira: SAB.

Več informacij na: http://www.sab.ch/Tagungen_Ausbildung.316.0.html (de/it/fr)

Konferenca: **Facing Climate Change and the Global Economic Crisis.** Bolzano/I, 20.-21. 11. 2009. Jezik: en. Organizira: EURAC.

Več informacij na: <http://www.uibk.ac.at/smt/tourism/climatechange/climatechange.html> (en)

Strokovni posvet: **7th Swiss Geoscience Meeting - Water across boundaries.** Neuchâtel/CH, 20.-21. 11. 2009. Jezik: en. Organizira: SGM Committee.

Več informacij na: <http://geoscience-meeting.scnatweb.ch/sgm2009/index.html> (en)

Konferenca: **Okolje in okoljevarstvo – multidisciplinarni pristop k zmanjševanju ogrožanja okolja.** Ljubljana/SI, 24. 11. 2009.. Jezik: sl. Organizira: Fakulteta za varnostne vede

Informacije: <http://www.fvv.uni-mb.si/okolje2009/>

Kongres: **MMV 2010: Conference on Monitoring and Management of Visitor Flows in Recreational and Protected Areas.** Wageningen/NL, 30. 5.-3. 6. 2010. Jezik: en. Organizira: MMV.

Več informacij na: <http://www.mmv2010.nl/Home/tabid/670/Default.aspx> (en)

Saj ni res, pa je...

..... Tudi vi sanjate o prijetni tišini, dišečih planinskih rožah, po katerih se pasejo čebele, vi pa poslušate njihovo brenčanje? Popolno doživetje gorskega sveta in uživanje narave, beg pred mrzlično naglico vsakdana. Vse to in še več vsebuje ponudba enega od švicarskih turističnih organizatorjev: z drugimi pohodniki lahko odidete na gorsko turo, na kateri je prepovedano govorjenje ali uporaba mobilnega telefona, da lahko uživate tišino gora – vsak zase, v koloni eden za drugim, v razmaku 100 metrov, le zvečer si je dovoljeno z drugimi izmenjati izkušnje. Ponudba, zlasti primerna za ljudi, ki se sami ne zmorejo umiriti ali pa ne znajo držati jezika za zobmi.

Vir.: DAV Panorama 5/2009